

М-693-2.

А87015 М. МИХАНЬКО.

ЯГІЛКИ

51 українських народних пісень
і забав на Великдень

з

розвідкою про генезу ягілок
— і їх теперішній вигляд. —

ЛЬВІВ — 1922.

НАКЛАДОМ ТОРГ.-ПРОМ. СПІЛКИ „МЕЛЬМА“
ул. Зиблікевича ч. 24.

М-693-2. А 87015
Миханько, М.
Літаки.

1943
13/II ад 20388/34
Бодівський (30)

М. МИХАНЬКО.

ЯГІЛКИ

51 українських народних пісень
і забав на Великдень

з

розвідкою про генезу ягілок
— і їх теперішній вигляд. —

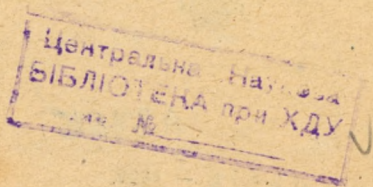
Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА при ХДУ
Інв. № А 87015

Л Ї В І В — 1922.

НАКЛАДОМ ТОРГ.-ПРОМ. СПІЛКИ „МЕЛЬМА“,
ул. Зиблікевича ч. 24.

Гене́за ягілок.

Ягілки (гагілки, галагілки, гаївки, веснянки), це обрядові пісні українського народу, сягаючі своєю давниною непамятних часів. Є вони головною основою найбільшого свята воскресення весни-літа. Природа, її зміни і сили викликували в народі божеське почитання. Перемога світла над темнотою, тепла над студінню, весняного оживання над зимовим завмиранням була предметом найбільшого почитання, даліше предметом радості і втіхи. Народ тішиться побідою світла, життя і добра над тьмою, мертвотою і злом; з обсервації набрав він переконання певности і віри в це, що добро-світло му-сить побідити зло-тьму. Це довело до дуа-лістичного світогляду нашого народу. Народ звертався з похвальними піснями до добрих сил природи та просив, їх як добрі божища, захистити перед нещастями від злих божищ — темних сил, що наносили йому лихо, а і темні сили вимагали просьб, та люде з острахом і боязню благаги їх лише рідко о змилювання, а більше заклинанням, чару-ванням старалися відвернути від себе їх

гнів. — Свята получені все з всенародними забавами-ігрищами були в честь лише добрих богів — добрих сил природи, а підчас цих свят побіди добра лише висмівано і кепковано собі над побідженим ворогом, не дбаючи про його майбутню пімсту. — Це вкорінене в народі вірування в добрі і певні переміни сил природи, в сильних добрих богів, що дають світло, тепло, дощик і оживляють плодovиту землю, перетривало довгі віки. Християнство, що достроїлося і до поганських обрядів і до давних звичаїв, не змогло і доси виругувати зовсім цього дохристиянського вірування, цього обожання природи і народ ще доси в більшості має більше розуміння і привязання до предківських переконань як до християнських незрозумілих і неприступних критерій. Ще нині в околиці, - не лише на Поліссі, - де народ не розуміє майже зовсім християнства і не старається зрозуміти, а живе в переконаннях дохристиянських наших предків Народ сам в собі дуже консервативний і не дається легко переконувати, хіба, що сам наглядно переконається; і цьому завдячуємо, що наша народна давнина не затратилася, хочай її і чужі і свої завзято викорінювали як „бісовскія плясанія“. Але і це викорінювання причинилося багато до того, що мало давних дохристиянських пісень, обрядів в своїй повноті і красі перетривало до наших часів. Повного образу давних обрядів і звичаєвих ігрищ ми собі унаглядити не можемо. То, що перетривало, є лише фрагмен-

том і то понищеним, перелицьованим. — Найбільше давнини маємо ми захованою у веснянім святі, яке своєю величавістю, своїм гарним вражінням побороло противності і перетривало до наших часів, добіраючи до себе і нові сучасні із свого оточення фрагменти. Цеж свято весни унагляднює розбудження життя не лише чоловіка в його відроджуючійся оточенню, але і кожної тварини, яка веселиться новим життям і співом, рухом достроюється до радості чоловіка, навіть вода якось веселіше пливе — Від свята весни рахував наш народ початок року і доси ніяк наш селянин не може собі виобразити початку року від середини зими, а числить „від сего літа“; літо і зима це головна рахуба у народу, весна і осінь (не „пізна“) входили в склад літа. То-ж початок року злучили вони з так величним святом розбудження нового життя. — Свята це розпочинано величним гимном весни — „дівочої краси“: „Вже весна воскресла!“ (ягілка ч. 1); слово „воскресла“ запозичило собі опісля християнство. Хоронено „коструба“ бога зими, зробленого зі снігу, якого тепер весна допче ногами і гріб його приплескує руками, щоби вже не встав (ягілка ч. 2). Витають пісню зазулю, вістунку весни (ягілка ч. 7, 12), соловія-пташку (ягілка ч. 23), лискучу воду, що „по білому камени стиха йде“ (яг. ч. 7), травку-муравку (яг. ч. 11), розвивання явора зелененького (яг. ч. 12), розцвіт фіялоньків (яг. ч. 17), а навіть квочку з дитятоньками (яг. ч. 19).

Весняне свято було також важним для молодих, головню ізза свобільного запізнавання. Було воно в дохристиянських часах рівнож святом загальних заручин. А вже весільні церемонії відбувалися вневдовзі по святах. І теперішні весільні церемонії є обрядом шлюбу і він в давнині був вистарчаючим для важности зглядом прав пібраних. Простолоюдин і тепер весільні обряди більше вважає потрібними для важности шлюбу як церковні церемонії. В давнині ці всенародні звичаєм узнані приписи і церемонії були чимсь догматичним і ненарушимим. А свято весни, яке і тепер є предметом найбільшого заінтересовання, було колись для молодіжи початком їх шасливих літ. Як це свято якби вводило усіх і усе в новорозбуджене життя, так і молодих людей лучило воно при мягкім теплі весняного сонця в злуку до нового семейного життя. Більша часть ягілок і весняних забав вґрунтована на натяканню на сполуку люблячихся сердець (ягілки ч. 12, 15, 16, 18, 22, 27). В ягілках натякається і на давний звичай викрадачня чи поривання дівчини для насильного змушення її вийти заможж може проти волі села чи родичів. І це діялося може найчастіше під час свята весни (це тепер є звичай, що хлопці засідаються в корчах коло місця, де відбуваються ягілки і страпуть дівчат, будьтоби пориванням їх в далеку чужину; а може це памятка часів татарського лихоліття). Та не дармо говоритья в ягілці „під село за дівкою“ шукати чи відбивати її,

а тимчасом чий там „сночок.. привів її до домоньку“ і сказав, що завтра буде „привитання“, бо прийде стара мати (ягілка ч. 29).— Не мало є в ягілках і сатир та сміховинок з чистим українським гумором.

Весняне свято і місце його ігрищ, які тривали до двох тижнів, збирало всю громаду головню молодих, але і старих, які подивляля свою народну штуку свій театр на екрані зелені, свіжого воздуха і серед гамору і вони молоденького віднову життя. Все зло і добро, хиби і добрі прикмети населення громади було виставлене під публичну критику не їдку а жартобливу.

Не лише домашні і громадські справи входили в зміст українських весняних пісень, але і суспільні та політичні питання були тут скристалізовані в мініатурній відбитці. Легко можна означити час повстання даної ягілки із кількох натяків чи слів, що характеризують її сучасність. Співається про купців-чужинців, „данчиків“ що пливуть по дунаю (більша ріка називається в українській словесности дунаєм), (яг. ч. 10). Невзгоди, сварки і проганяння одного князя иншим з замку, бере народ в свій словесний репертуар, висміваючи при тім брак патріотизму і любви до рідного у наших князів, що драчами заналашували свою долю і наносили нещастя краєви. Один князь взяв замок, та вневдовзі инший його прогнав і він опинився за городом „як пес“ (яг. ч. 8). Співається про галицького князя Романа „чужу-чужинину“, який прийшов з Волиці,

не любили його бояре і народ, та про полишену ним вдову з дитятками (ягілка ч. 21). Знана ягілка „Воротар“ оспівує насильне вивезення двох дітей Романа, сиріт із замку, а головно його сина Данила „крайне дитятонько“, що „ходить в атласі і в паняньській красі“ (ягілка ч. 9). Люде не хочуть видати свого „дитятонька“, бо перечують, що зазіхання чужих на галицьку землю принесе їм війну, неспокій і знищення. — Як галицько-волинська літопись під р. 1241 увіковічила пам'ять словутного співака Митуси, що ходив від села до села і пісню та словом народови вогню і завзяття додавав, так ягілка зробила славним народного музика Жучка, який грав „золотою ручкою“; малий він був „як дитина“, люде раді були йому дуже, носили його на руках, бо кожний слухав як він грав і ще казав „грай Жучку, грай!“ (ягілка ч. 3). Тепер при ягілці о Жучкові носять хлопчика по руках і приспівують йому. — Згадується і українську західну землю люблинську, яку галицько-волинський князь Лев I. затвердив в приналежности до української держави. Лев був споріднений з польською княжою лінією, коли домагався краківського стола по смерті Болеслава Стидливого, краківського князя; тому співається: „поїду я до Люблина, теці шукати“ (ягілка ч. 34).

Чим ближше наших часів, тим менше сучасного сюжету. В давнині видно час більше сприяв народній словесности. Та і в новіших часах важніші події не остали

без згадки в ягілках. Всенародне повстання за Хмельницького і козацька доба згадана в ягілці ч. 4; козак їде десятками миль на своїм коникові о голоді без поживи для коня, шабелька його сестра головніша для него. Приїздили козаки під той час і до Галичини та вербували смільчаків, що не хотіли зносити панщизняної неволі, і вели їх дібровами, темними ходами до волі, до вільного лицарства на широку Україну. І гарними, славними лицарями обдаровувала весь час Галичина козацьке військо; не перевівся відважний лицарський дух Галицьких Українців з часів перших Романовичів. — Часи нелюдського закріпощення в панщизняній неволі, коли наш народ мучений гірше скота мусів віддавати здоровля, свої сили, все своє життя, а навіть невинність дівочу і честь ненаситним, бутним польським дармоїдам-панам, коли не лише особиста воля, але і воля совісти, народна церква була в найгіршій, соромній неволі у тих несовісних польських мольохів, що пустили нехристів з арендою на наші церкви, ці часи не могли лишитися без гіркого спомину в народній ліриці. Кілька речень про Зельмана, що їде з родиною отворити церкву на Великдень, говорить про все. Не мало окупу мусів взяти жид за отворення церкви, не мало мусіли ждати люде на його приїзд; певно, що дзвони мовчки чекали на свою пісню воскресну може і до пізнього полудня. Народ прибитий на панщині, знеможений визутий з всякого почуття своєї гідності,

при пекольних відносинах не вмів інакше реагувати як втіхою, що бодай по так довгим ожиданиям — разом зі сідоглавим попом — таки були цікаві, що вийшли далеко за церкву дивитися, чи не їде Зельман; прибігли наперед і сказали, що вже їде Зельман з ключами до церкви. При приході Зельмана розступалися люде побожно, побожніше як при приході попа, та витали його низько словами „на добридень“ (ягілка ч. 42 і 45). Епохальний перелім в життю простолюдя по скасуванню панщини відбився в весняних піснях. Народ хвалив тих панів, що скасували панщину, з обмерзінням згадував про тих, що носили панщизняні пруті і били ними до безпритомности або аж до смерти — нарід був в руках своїх панщизняків чимось гіршим від його худоби. Народ сміється тепер з давних своїх панів, що просять тепер людей до себе на роботу і обіцяють усього дати, щоби лише прийти і не здурити пана (ягілка ч. 6). — Та найбільше подибуємо в ягілках моментів із буденного життя нашого народа; його звичаї, просто-та і щирість виявлені ту в цілости так, що з цих пісень можна собі докладно представити характер нашого народа.

Вигляд теперішних весняних забав.

Не всюди ще злучено весняні забави із Великодними святами. На Поліссі і в східнім Підляшші по Буг відбуваються веснянки ще по дохристиянським звичаю не на Великдень, а вечорами на ширших сільських площах і коло „могилок“ вже підчас перших проблесків весни. Дівчата сходяться і виводять ягілки кожного дня аж до повного розцвіту дерев. Пісні і там в головнім змісті такі самі як в Галицькій, Холмській і Великій Україні.

На Великій Україні тривають веснянки почавши від Великодня, вечорами два тижні, а декуда кінчаться аж на Вознесеніє. Ціле село бере там участь в забавах, та найбільше доросла молодіж; дівчата виносять своїм хлопцям в гарно вишитім платочку крапанки, в кількості залежній від того, як вони були частовані хлопцями в мясницях на вечерницях і на „пущенню“ (перед постом). Усі дівчата в гарних завітчаних вінках (ягілки ч. 7 і 12), з довгими биндами, стяжками різного коліру числом до 30 (Літинський повіт). На Великій Україні грають ягілок дівчата разом з хлопцями а пісні співають гармонійним хором. Дійсно виглядає це як гарний народний театр. І на Великій Україні співають таких самих ягілок, що в Галицькій Україні, навіть арії і слова пісень є ті самі (пр. „Жучок“ і інші в Літинському повіті — ягілка ч. 3).

На Холмщині і в полуднево-західній Волині є майже всі ті самі пісні, що в Галичині; там лише осередком культурним являється в пісні не Львів, а Холм не лише в ягілках, але і в весільних піснях. На Підляшші таким осередком виходить „славное місто Берісто“ (Бересть), рідше м. Біла.

В Галичині співають ягілки всюди майже однаково. Ягілка „Чорнушко душко“ (ч. 22) співається так само як в золочівським повіті також в с. Світоб, коло Радивни (не Радимна, це польонізм) на захід від р. Сяну. Поїдьте в Великдень де хочете в українське село чи там на Лемках, чи в Тернопільщині, чи коло Рави, то всюди почуєте, як дівчата „виводять ягілок“. Співають їх через усі три дні Великодних свят, а епілюг відбувається в провідну неділю. Менші дівчата пробують вже співати в цвітну неділю і на Благовіщення. В Галичині рідко співають дівчата у вінках і биндах, це в них лише на весіллі водиться.

Дивним дивом нема ні в одному селі ягілок у підніжжю Карпат, почавши від Богородчан аж до Сяніка, а коли в яким з таких сіл співають, то це недавно вивчені ягілки з книжок чи від інтелігентів. Може триваюча ту довше зима була перешкодою ягілкам, бо зараз під горами вже всюди виводять весняні співанки, а мати рахує собі святим обов'язком вивчити добре доньку ягілок, яких знає без ліку.

Обов'язком свідомих Українців повинно бути не дати ніяк загинути цьому гарному

звичаєви, тому нашому заборолові, яке держить народ кріпко при своїм ріднім; а де нема веснянок, там кожна свідома одиниця повинна покласти собі за ціль вивчити молодіж ягілок, а коли вони раз приймуться, то вже їх ніхто не викоринить. Знова для етнографічних цілей є дуже пожадані списи усіх ягілок з кожного села.

На захід від Сяну зовуться веснянки „галагілки“, а в Добромильщині називають їх: „вородай“.

Подані ту ягілки списані в переважній частині в золочівським повіті, є і з львівського повіта, з літинського на Великій Україні і з Холмщини та Підляшшя з околиць Берестя*).

В Галицькій Україні співають ягілки майже в усіх місцевостях від церквами, або частіше на місці, де стояла стара церква коло кладовищ в такому порядку: за раз по богослуженню ідуть всі — перші дівчата — на місце, де цілу ніч з великої суботи на неділю горіло „діяніє“ (хлопці палять там усе, що вдається їм „потягнути“ — ворота, ступи, стоси, сани, навіть вози і т. д.; коли господар зловить хлопців на подвір'ю, то може відібрати забирає, але з „діянія“ вже не сміє) ще тліють великі головні „діянія“ а вже дівчата починають церковною „Воскрес Ісус от гроба“, додають ще „на

*) Богато зібраних мною пісень та етнографічних записок забрала мені польська дефензива при багатьох ревізіях і відібрати їх ніяк не можна. Жаден уряд в Польщі не знає, де поділися річи забрані при ревізіях.

жидів хроба, на ляхів безголові, а нам дай Боже здоров'я"; опісля співають всі ягілки, починаючи від поважніших, а кінчать жартобливими. Під вечір знова співають „Воскрес Ісус“ і розходяться до дому. То саме другого і третього дня Великодня. Дзвони не замовкають весь час, та ягілку більше чути, а горбок як пестре муравлиско оживає на цей час невимовною веселістю цілої громади. Здоптана мурава не скоро видасть зелену травичку по ягілкових хороводах.

Дбр. I. IV. 1922.

- М. Миганько.

Література.

Іван Юцишин, Гагілки, наклад. УПТ. Львів 1910.
Етнографічний збірник Наук. Тов. ім. Шевченка.
Збірка ягілок, М. Миганька.

О. Барвінський, Українсько-руська література.
Львів 1910.

Микола Аркас, Історія України, вид. 2. 1912 р.
Краків.

О. Галька, Народні звичаї и обряди зь надь
Збруча, Львівъ 1873.

1.

- Вже весна воскресла!
2. Що-жис нам принесла?
Принесла вам росу,
2. Паненьскую красу.
Паненьская краса
2. Як у лісі роса,
В літі зелененька,
2. В зимі ядеренька.
Паненьская краса
2. В меду ся купала;
В меду ся купала,
2. На дунаю ся прала;
На дунаю ся прала,
2. На шнур ся вішила;
На шнур ся вішила,
2. На сонци сушила;
На сонци сушила,
2. На столі качила,
В трубку ся звинула,
2. В скриню ся замкнула.
-
- Вже весна воскресла!..
2. Що-жис нам принесла?
Принесла вам росу,
2. Парубочу красу.
Парубоча краса
2. Як у лісі роса,

- І в літі зсихав
 2. І в зимі змерзав.
 Парубоча краса
 2. В калюжі ся прала;
 В калюжі ся прала,
 2. На пліт ся вішила;
 На пліт ся вішила,
 2. На вітри сушила;
 На вітри сушила,
 2. На лавці качила.
 Звинулася в грубку,
 2. Сховалася в грубку.

2.

Дівчина, що відійшла на бік від гуртка, приходить до дівчат і говорить: „Христос воскрес!“ — Дівчата відповідають: „Воістину воскрес!“

Дівчина. „Чи-сти ни виділи мого коструба?“

Гурт. „Пішов коні красти!“

Дівчина співав, а всі їй допомагають:

Бідна-ж моя головонько,
 Людська розмовонько!
 Що-ж бо я учинила,
 Що-м коструба ни злюбила.
 Приїдь, приїдь кострубоньку!
 Стану з тобов до шлюбоньку
 В неділю пораненьку
 На білім камененьку,
 На білім камененьку,
 На ранім свитаненьку,

На ранім свитаненьку,
 На ранім читаненьку.

Все так само, лише остання відповідь гурту: „Пішов кури красти!“, дальше співають те саме.

Все так само, лише відп.: „Пішов гуси красти!“ — І так за усім переспіваним подають иншу відповідь, як: „свині красти“, „снопи, збіже, муку, паску“ і т. д., за кожним зміненим словом співається все до кінця.

Все, як з початку, лише остання відповідь гуртка: „Он-там сидить!“
 Дівчина і всі співають:

Бідна-ж моя головонько,
 Людська розмовонько!
 Що-ж бо я учинила,
 Що-м коструба полюбила
 В неділю пораненьку...

(і дальше до кінця).

Знова все, як з початку, лише остання відп. гуртка: „Вже вмер!“ — дівчина підносить руки до гори і вдаряє в долоні (передше при початку пісні брала за голову руками і качала головою); дівчина і всі співають:

Слава-ж тобі, світій царю,
 Що вже коструб на цвинтарю.

Ніженьками придоптала,
Рученьками приплескала.

(Всі допчуть ногами і плескають руками)

Лежи, лежи як колода,
А я собі як ягода;
Лежи, лежи як та глина,
А я собі як калина.
Лежи, лежи, щоб-ись не встав,
Що-б до мене вничий пристав!

3.

Дівчата стають в ряд проти себе, кожна
держить свою ліву руку правою з гори поза
долонею, а лівою держить праву руку дівчи-
ни проти себе. Дві дівчині беруть малого
хлопчика, чи дівчинку, висаджують між ряд
дівчат і водять цього хлопчика по руках туди
і назад, держачи його з одного і другого
боку за руки. Підчас того всі співають:

А в нашого жученька
Золотая рученька.

Грай жучку, грай!
Ой, грай жучку, грай небоже
Най ти Пан-Біг допоможе
Грай жучку, грай!

А хто хоче жучка мати,
Тре жучкови їсти дати.

Грай жучку...

А хто коче жучка мати,
Треба ему паски дати.

Грай жучку...

На жучкови опанчина,
А сам жучок як дитина,

Грай жучку...

На жучкови черевички,
А сам жучок невеличкий.

Грай жучку...

4.

- Коло млина, коло броду
2. Два голуби пили воду.
Напилися, відлетіли;
2. Крилоньками злопотіли.

(дівчата плескають в долоні)

- Біда-ж тому козакови
2. На сивому коникови.
Як ніч так день поїзджає,
2. Ніг зі стрепен не виймає.
Ані сіна ні воброку,
2. Лиш шабелька коло боку.

5.

Дівчата стають в ряд, одна проти дру-
гої і держаться за руки; перша пара іде

попід руки серединою і стає на кінці і так одна пара за другою.

Або: Дівчата роблять колесо, а ряд з поза колеса, держачися за руки, вється поміж дівчатами, виходячи поза колесо і знов до середини колеса. Всі співають:

Ой велися вогірочки
Від фігури до майочки,
То ся вют, то ся вют.
Старі баби дивували,
Що хорошо процвітали.
Жовтий цвіт, жовтий цвіт.
Питалася мати дочки,
Чи сіяла вогірочки.
Жовтий цвіт, жовтий цвіт.
То по горі, по долині,
Щоби було всій родині.
То ся вют, то ся вют.

6.

Колесо дівчат видовжується, дві провідниці провадять та роблять всякі слимаковаті викрутаси. Всі співають:

Ми кривого танцю йдемо,
Ми в нім кінця не знайдемо.
Ти сивая зазуленько
Закуй-же нам веселенько!
Ти нам тогди закувала,
Як паньщина декувала.
Вже ті пани повмирили,
Що паньщину скасували.

Вже ті пани пішли в кути,
Що носили на нас пруті.
Тепер пани ходять, просят,
За хлопами гроші носят.
Прийди, прийди молотити,
Дам горівки — воковити
І табаки понюхати,
Щоби пана послухати.
І тітюну покурити,
Щоби пана не здурити.
Сороківця на день має,
Щей си в вечер погуляє.
Наші діди чорні були,
За нас паньщину відбули,
А ми тепер як день білі,
Ми паньщини ни виділи.

(Знова все від початку „Ми кривого“... і на кінці:)

Наші батьки чорні були,
За нас паньщину відбули,
А ми тепер як день білі,
Ми паньщини ни виділи.

(Підчас співання цієї ягільки можна також робити кадрілеві фігури).

7.

Ой не куй зазуле в діброві, в діброві.
Бо збудиш матінку в коморі, в коморі.

Там вода по камени,
Там вода по білому
Стиха йде, стиха йде.

А моя матінка старая, старая,
Ще-й до того вона лихая, лихая.

Там вода...

Скажи вона мені роботу робити
Тай на гору камінь котити, котити.

Там вода...

Покочу я камінь до міста, до міста,
Накуплю я собі намиста, намиста.

Там вода...

А на паніночки віночки, віночки,
А на нарубочки шапочки, шапочки.

Там вода...

А на молодиці бавниці, бавниці,
На старі бабиска чіпчиска, чіпчиска.

Там вода...

На старі хлописка шипчиска, шипчиска,
На старі дідиска торбиска, торбиска.

Там вода...

8.

Дівчина з хустиною, у якої на кінці за-
в'язаний гудз, стає в середині колеса, друга
рівнож з хустиною з гудзом поза колесом.
Співають:

Я в городоньку як пан, як пан,
Ти за городом як пес, як пес!

Дівчина з поза колеса вбігає і виганяє
тамту з колеса, б'ючи її хустиною. Співають:
„Я в городоньку...“ Так повторюють кілька
разів.

9.

Напроти двох дівчат, що держаться за
руки, підходить довгий ряд дівчат, що та-
кож держаться за руки і співає:

Воротари-ворігнику розтвори роротонька!
Дві відповідають:

Що-ж то нам за пан іде,
Що-ж то нам за дар везе?

Співає на перемену один то другий ряд
і один до другого підходить.

Веземо вам дароньки
Я рані пчолоньки.
Ми того ни хочимо
І за дар ни приймемо!

А чогож ви хочити,
 А чогож ви хочити?
 Ми хочим зірнятонька,
 Крайного дитятонька!
 Ми того ни маємо
 І за дар ни даємо!
 Чогось нас з гори кличут?
 А що-ж нам за дар везут?
 Золотес зернятко
 Крайнеє дитинятко.
 А в чім те дитя бродить,
 А в чім те дитя ходить?
 Воно ходить в атласі
 І в паняньській красі.

Довгий ряд біжить попід руки двох дівчат, останню дівчину з ряду вони задержують при собі, спускаючи перед нею руки, співають:

Попід зелені лози
 Скачуть дівки як кози.
 Попід зелені гілці
 Скачуть дівки як вівці.

І знова довгий ряд підходить — і співають від початку так кілька разів.

10.

Дівчина стає в середині колеса і робить все те, про що співають,

Ой данчику, білобрамчику!
 Поплинь, поплинь до дунайчику!
 Розчеши косу-росу
 І чорненькі брови!
 Возьмися за-під боки,
 Покажи свої скоки.
 Возьмися за-під вишки
 Шукай си товаришки!
 З каленового лугу
 Вибери собі другу!
 Вибери собі третю
 Що найгіршую вперту!

Вибирає дівчину, яка йде на середину на її місце, а та йде до колеса. Знова з початку співають — кілька разів.

11.

- I. Травко — муравко!
2. Чом ти ни зелена?
- II. Чи тя коні видоптали?
2. Чи тя гуси вискубали?
- III. Мине коні ни доптали,
2. Ані гуси ни скубали!
- IV. Мо молоді паніночки
2. Виводили ялілочки.
- V. З чирвоними чобітками,
2. З золотими підківками.

- I., II., III.
- IV. Но молоді парубочки
2. Видодили ягілочки.

- V. З великими чоботами,
2. З зелізними підковами.

12.

I. Ой ніхто там ни бував,
Де сі явір розвивав.
Ой яворе, явороньку зелененький.

II. Ой було ж там було
Два місяці ясних,
Два парубки красних.
Ой яворе...

III. Перший парубочок
Яндрухів синочок.
Ой яворе...

IV. Другий парубочок
Іванів синочок.
Ой яворе...

I.

II. Ой було-ж там було
Дві зіроньки ясних,
Дві дівоньки красних.
Ой яворе...

III. Перша дівчинонька
Катирини донька.
Ой яворе...

IV. Друга дівчинонька
То Мокрини донька.
Ой яворе...

А на Михасеви вишита сорочка,
А хто-ж єму вишивав? — Катирини дочка.
А на Гануненці зі Львова віночок,
А хтож її купував? — Яндрухів синочок.
А на Гринуневі вишита сорочка,
А хтож єму вишивав? — то Мокрини дочка.
А на Настуненці зі Львова віночок,
А хтож її купував? — Іванів синочок.

(І знова з початку добираючи майбутні
чи зауважені собі прихильні пари).

13.

I. Ой ти дібрівная (2) зазули!

II. Та де-ж бо ти доси (2) бувала?
Як та дібрівонька (2) палала?

III. Як ті паніночки (2) гасили,
Коновками воду (2) носили.

IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
Тільки в паніночках (2) правдоньки.

V. Кілько в тих коновках (2) водиці,
Тільки в паніночках (2) правдиці.

I. II.

III. Як ті парубочки (2) гасили
Шапочками воду (2) носили.

IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
Тільки в парубочках (2) правдоньки.

V. Кілько в тих шапочках (2) водиці,
Тільки в парубочках (2) правдиці.

- I. II.
 III. Як ті молодиці (2) гасили;
 Решетами воду (2) носили.
 IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
 Тільки в молодицях (2) правдоньки.
 V. Кілько в тих решетах (2) водиці,
 Тільки в молодицях (2) правдиці.

- I. II.
 III. Як ті старі баби (2) гасили;
 Чіпчисками воду (2) носили.
 IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
 Тільки в старих бабах (2) правдоньки.
 V. Кілько в тих чіпчисках (2) водиці,
 Тільки в старих бабах (2) правдиці.

- I. II.
 III. Як ті старі хлопці (2) гасили;
 Шипчисками воду (2) носили.
 IV. Кілько на тій воді (2) піноньки,
 Тільки в старих хлопцях (2) правдоньки.
 V. Кілько в тих шипчисках (2) водиці,
 Тільки в старих хлопцях (2) правдиці.

14.

Ой тото, ой тото
 Пють панінки мід—вино,
 А парубки горівку, горівку.
 Старі баби гноївку.
 Ой тото, ой тото.
 Саніночки шкляночками,
 Парубочки келішками,
 Птарі баби черепками.

15.

На широкім (2) дунаю
 Писар гуси зганяє.
 Гоя, гоая писар гуси зганяє
 На дівчата моргає
 Писар гуси (2) зганяє
 На дівчата моргає,
 Гоя, гоая на дівчата моргає.
 Ви дівчата (2) всі мої
 Перекажіть до мої.
 Гоя, гоая пережіть до мої.
 Най-жи вона (2) замуж йде.
 Бо ся мене ни діжде.
 Гоя, гоая, бо ся мене ни діжде.
 Як вона то (2) учула
 До матінки стругнула.
 Гоя, гоая до матінки стругнула.
 Накопала (2) коріня
 З-під білого каміня.
 Гоя, гоая з-під білого каміня.
 Несла єго (2) на руці
 Сполокала на ріці.
 Гоя, гоая сполокала на ріці.
 Сполокала (2) на ріці
 Счарувала хлопці всі.
 Гоя, гоая счарувала хлопці всі.
 Поставила (2) до жару,
 Кіпи корінь помалу!
 Гоя, гоая кіпи корінь помалу.
 А ще корінь (2) не скипів,
 А вже один прилитів.
 Гоя, гоая а вже один прилитів
 А чого-ж ти (2) прилитів
 Коли-сь мене не хотів?
 Гоя, гоая, коли-сь мене не хотів.

Як би я тя (2) не хотів
 Я б до тебе не летів.
 Гоя, гоя я-б до тебе не летів.
 А що-ж тебе (2) принесло?
 Ой чи гора, чи весло?
 Гоя, гоя, ой чи гора, чи весло?
 Привіз мене (2) сивий кінь
 До дівчини на постій.
 Гоя, гоя до дівчини на постій.
 До дівчини (2) до душки
 На біленькі подушки.
 Гоя, гоя на біленькі подушки.
 На біленькі (2) подушки
 На масненькі пиріжки.
 Гоя, гоя на масненькі пиріжки.

16.

Соснова кладочка (2) лежала;
 По ній гречна павна (2) ходжала,
 Буйного вітроньку (2) жидала.
 Звідки буйний вітрець (2) повіне,
 Звідтам мій миленький (2) приїде.
 Привезе ми шубоньку (2) або дві.
 Рожову стонжечку (2) до землі,
 Червоні чоботи.
 За штири золоті (2) на танець.
 Золотий перстенець (2) на палець,
 Ото мій миленький (2) коханець.

17.

На середину колеса дівчат виходить дівчина, що не має батька; при другій зворот-

ці першої строфки заломлює вона з розпуки руки, а при другій зворотці другої строфки ловиться руками за голову і качає головою. Опісля вибирає з колеса дівчину, що не має мами, ця йде на середину колеса. Слідуюча дівчина вибирає таку, що не має сестри, та знова таку, що не має брата, а та таку, що не має милого. Усі роблять такі самі рухи, як перша. Отсю ягілку, як і інші, повторюють і кілька разів. Підчас співання цієї ягілки, як і усіх майже ягілок, колеса дівчат крутиться в одну, то в другу сторону. Взагалі при співанню ягілок мусить бути рух, життя і міміка та веселий настрій.

I. Ой зацвили фіялоньки в неділю;
 II. Та де-ж я ся молоденька подію.

I. Пішлаби я до батенька, не маю;
 II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до матінки, не маю;
 II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

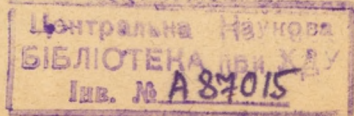
I. Пішлаби я до сестроньки, не маю;
 II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до братенька, не маю,
 II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

I. Пішлаби я до милого не маю;
 II. Бідна-ж моя головонька в тім краю.

18.

В колесі більших дівчат збирається мен-

че колесо малих дівчат, ними порядкує одна більша дівчина і вказує, що вони мають робити відповідно до слів ягідки:

Качата, гусята всю гору вкрили,
В попову саджавку пити ходили.
Маруню ягідко, займи качата!
Поцілуй милого в чорні очата!

(Вона цілує одну дівчину з колеса, а та йде на її місце до середини).

Люблю медок, бо солоденький,
Люблю милого, бо молоденький.
Люблю медок, солодко в писку,
Люблю милого, файний хлопчиско.
Люблю медок, солодко буде,
Люби милого, він тебе буде.
(І знова від початку).

19.

Сиділа квочка коло пеньочка.
Ой то мати, коло пеньочка.
Висиділа вона трое дитяточок.
Ой то мати трое дитяточок.
Перше дитятонько Якимів синонько.
Ой то мати Якимів синонько.
Друге дитятонько Михайлів синонько.
Ой то мати Михайлів синонько.
Трете дитятонько Івасів синонько.
Ой то мати Івасів синонько.
А у Гринуненька бібії рученька.
Ой то мати білії рученька.
А у Стифаненька чорнії бровонька.
Ой то мати чорнії бровонька.

А у Ільцуненька сині оченька.
Ой то мати сині оченька.
А Гринуневі листи писати.
Ой то мати листи писати.
А Стифаневі на дівки моргати.
Ой то мати на дівки моргати.
А Ільцуневі дівки цілувати.
Ой то мати дівки цілувати.
(Знова співають від початку, добираючи імена інших знаних хлопців.

20.

- I. Де ти їдиш, Романоньку?
На ярмарок, мій паноньку?
- II. Що-ж ти везеш торгувати?
Везу дівки продавати.
- III. А по чому, Романоньку?
Сто за одну, мій паноньку.
- IV. За дорогого, Романоньку.
Є їх досить мій паноньку.

21.

- I. Ой Романи — Романино,
Ти чужа чужинино.
- II. Сідаймо на чиночок¹⁾
Поїдем на ставочок.

¹⁾ Певно човничок.

- III. Там вдова дитя мала
Ситою годувала;
IV. Ситою — ситошною,
Кашою молошною.
V. Там під зеленим дубком
Бються жомняри лубком.
VI. Там я ся забавила,
Хусточку залишила.
VII. Боюся до дому йти,
Буде мене мій муж бити.
VIII. Боюся, не боюся,
Я татом боронюся.
IX. Доброго тата маю,
Не дасть бити, добре знаю.
X. Щіткою, гребінкою,
Веретенном, кужілкою.

I.—VII.

- VIII. Боюся, не боюся,
Мамою боронюся.
IX. Добрую маму маю,
Не дасть бити, добре знаю.

X.

I.—VII.

- VIII. Боюся, не боюся,
Сестрою боронюся.
IX. Добрую сестру маю,
Не дасть бити, добре знаю.

X.

I.—VII.

- VIII. Боюся, не боюся,
Я братом боронюся.
IX. Доброго брата маю,
Не дасть бити, добре знаю.

X.

- I. Чорнушко душко,
Вставай раненько,
Вмивай личенько,
Мийся, чешися,
Замуж берися!
За кого, матінонько,
За кого, голубонько?

- II. За ткачи — вина
З чужого сила
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько!
Тре' рано встати
Цівки сукати.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько!

I.

- II. За шевцьи — вина
З чужого сила.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько!
Тре' рано встати,
Дратви сукати.
Не піду, матінонько,
Не піду голубонько.

I.

- II. За дзьика — вина
З чужого сила.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько!
Тре' рано встати,

Книжок шукати.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько!

I.
II. За попа — вина
З чужого сила.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько!
Тре' рано встати
Проскури печи.
Не піду, матінонько,
Не піду, голубонько.

I.
II. За мельника — вина
З чужого сила.
Ой піду, матінонько,
Ой піду, голубонько!

III. На мельничку вода роби,
А мельничка боса ходи.
IV. Почкай, почкай до суботи.
Поїдемо по чоботи.
V. А в суботу торгу нима,
На мельничку чобіг нима.
VI. Щоби мельничка робила,
То би боса ни ходила.
III. Али вона ніц ни роби,
За то вона боса ходи.

23.

Дівчина стає в середині колеса дівчат і робить такі рухи, які представляють то, о чім співають:

I. Соловію пташку, пташку!
Чи ни був ти в садку, в садку?
II. Чи видів ти, як мак сіют?
2. Ой то так
Сіют мак.

I.
II. Чи видів ти, як мак росте?
2. Ой то так
Росте мак.

I.
II. Чи видів ти, як мак цвите?
2. Ой то так
Цвите мак!

I.
II. Чи видів ти, як мак ріжут?
2. Ой то так
Ріжут мак!

I.
II. Чи видів ти, як мак їдят?
2. Ой то так
Їдят мак!

24.

Дівчині в середині колеса дівчат дають в зуби файку і в руку патик — дівчина представляє діда і робить так, як дівчата співають.

Вставай-діду паску їсти!
2. Ой дід, дід розскакався.

- Вставай діду кури пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду кури їсти.
 2. Ой дід, дід розскакався.
 Вставай діду миши пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду миши їсти.
 2. Ой дід, дід розплювався
 Вставай діду коні пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду коні їсти.
 2. Ой дід, розплювався.
 Вставай діду свині пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду свині їсти.
 2. Ой дід, дід розскакався.
 Вставай діду гуси пасти.
 2. Ой дід, дід розстогнався.
 Вставай діду гуси їсти
 2. Ой дід, дід розскакався.

(Додають ще інші роди звірят).

- Вставай діду, баба їди.
 2. Ой дід, дід розскакався.

(Дівчина-дід обіймає і цілує одну дівчину з колеса, скаржитья їй як бабі, кілька йому прикростей робили і як йому докучали. Опісля дав їй патик і файку в зуби і та дівчина йде на середину грати ролю діда. Знова від початку співають)

Ой ти старий діду!
 Чом ти ся ни жениш?
 Ой ну-ну-у, ой ну-ну-у.
 Чом ти ся ни жениш?
 Старої ни хочу,
 Молода ни піди.
 Ой ну...
 Молода ни піди.
 А хоч вона піди,
 То ни зварит їсти.
 Ой ну...
 А хоч зварит їсти,
 То зі мнов ни сяди.
 Ой ну...
 А хоч зі мнов сяди,
 То ни поцюлує.
 Ой ну...
 А хоч поцюлує,
 То на землю сплює.
 Ой ну...
 А в тебе дідище,
 Сива бородище.
 Ой ну...
 Алеж вона смердит,
 Як те кропивище.
 Ой ну...
 Ой пішов дідище,
 Та на ярмарище.
 Ой ну...
 Та купив він собі
 Довгее фандище.
 Ой ну...

Ой прийшов до дому,
Взяв молоду бити.

Ой ну...

А тая молода
Взяла ся просити.

Ой ну...

Я тебе, дідуню,
Вже буду любити.

Ой ну...

А в тебе, дідуню,
Сива бородонька.

Ой ну...

Алеж вона пахни,
Як та калинонька.

Ой ну...

А в тебе, дідуню,
Очка соколові.

Ой ну...

Очка соколові,
А губки медові.

Ой ну...

(По „Ой ну-ну-у“ додається останню
зворотку).

26.

Хтіла мене мати
За першого дати.

Не дай мене мати,
Не дай мене взяти!

Бо той перший
Той кривоверхий.
Не дай мене...

Хтіла мене мати
За другого дати.
Не дай мене...

Бо той другий
Твій кривоклубий.
Не дай мене...

Хтіла мене мати
За третього дати.
Не дай мене...

Бо той третій
На горівку впертий.
Не дай мене...

Хтіла мене мати
За четвертого дати.
Не дай мене...

Бо той четвертий
Свинчої шерсти.
Не дай мене...

Хтіла мене мати
За пятого дати.
Не дай мене...

Бо той пятый,
Той кривопятий.
Не дай мене...

Хтіла мене мати
За шестого дати.
Не дай мене...

Бо той шестий
Свинчої шерсти.
Не дай мене...

Хтіла мене мати
За смого дати.
Не дай мене...

Бо той семий
Сумний, нивиселий.

Не дай мене...

Хтіла мене мати
За восьмого дати.

Не дай мене...

Бо той восьмий
Кудий, недорослий.

Не дай мене...

Хтіла мене мати
За девятого дати.

Не дай мене..

Бо той девятий
Ни поставив хати.

Не дай мене..

Хтіла мене мати
За десятого дати.

Віддай мене мати,

Ой дай мене взяти.

Бо той десятий
Хорошо-вусатий.

Віддай мене мати,

Ой дай мене взяти.

27.

- Ой мамуню, (2) горох кочу.
2. Чорнявого хлопця хочу.
Він чорнявий, (2) я білява.
2. Я ся ему сподобала.
Я висока, (2) як та сосна.
2. Я при свої мамі росла.
Я чирвона, (2) як калина.
2. Ще солодша, як малина.

28.

- I. Там на горбі, на горбочку
2. Молотили хлопці гречку.
II. Ані гречки, ні полови,
2. Ні дівчини, ні розмови.
1.
II. I є гречка і полова;
2. Є дівчина, є розмова.

29.

Ягілка, ягілкою!
Піде село за дівкою.
Якимиха стара мати
Має дочку замуж дати.
Михайла Мухи синочок
Взяв її за під-бочок.
Привів її до домоньку,
Склонив її головоньку.
Легай Маруню спати!
Взавтра прийде стара мати.
Взавтра прийде стара мати,
Тре' Маруню привитати,
А Маруня гардо ходи,
Бо за нею Митрунь ходи.
Її мати лиха була;
Кийом, кийом, де ти була?
Кийом, кийом, лопатою,
Сиди в дома під хатою.
А Митруня кацюбою,
Най ни ходи за тобою!

(Знова співають від початку, добираючи інші імена і інші пари).

30.

- А там в ночі о півночі
 2. Ще кури ни піли.
 Понад наші воротонька
 2. Диркачі литіли.
 Як литіли, диркотіли
 2. На мід, на горівку.
 Засватали, засватали
 2. Михайлову дівку.
 Вона з ними їла-пила,
 2. Ніц ни говорила.
 Вони собі погадали,
 2. Що шельма зрадлива.
 Вийшли вони на гороньку
 2. Радити радоньку.
 Заженімо сиві воли
 2. В єї шильвійоньку.
 Ох як вийшла стара мати
 2. Взбила нарікати.
 Видоптали шильвійоньку,
 2. Буду позивати.
 Не нарікай, стара мати,
 2. На нашого сина.
 Бо заплатиш мід-горівку,
 2. Що дочка напила.

Знова співають від початку, добираючи
 інші імена).

31.

Вон, дівки, вон,
 На горі льон,

Там на горі яловец,
 На долині маковец,
 По таляру молодец,
 По три гроші стрілка,
 По тисічу дівка.
 Мої милі паніночки!
 Просили вас парубочки,
 Станьти си враз,
 Тай в долоні трас.

(Всі сплескують в долоні).

32.

- Я кождому парубкови
 2. Дам гороху по стручкові.
 А одному лопаточок,
 2. Бо хороший парубочок.
 Він гадає ся жинити,
 2. Сам ни знає, котру взети.
 Возьми собі Михасуню
 2. Я Матронину Маруню.
 Вона досить гроший має,
 2. Всі ти довги посповняє.

(Знова співають від початку, добираючи
 інші імена).

33.

- I. Тацвай, Тацвай, Тацванунечко!
 Твоя дочка неробітничка.
 II. (2) Як пішла до вовец,
 Поколов ї баранец.

I.
II. (2) Як пішла до коров,
То ї бугай поколов.

I.
II. (2) Як пішла до кучі
Погубила вунучі.

34.

Ой поїду я аж до Люблина
По холодочку в лісі,
По студенії росі.
Дівки любити, тещи шукати
По холодочку...
Дівки полюбив і тещу знайшов!
По холодоньку...
Ой поїду я аж до Люблина
По холодочку...

35.

I. Перепеличин чоловік іде,
II. Переполонці фартушок несе.
Туй була, туй нема ясна зоронька.

I.
II. Переполонці запаску несе.
Туй була, туй...

I.
II. Переполонці спідницю несе.
Туй була, туй...

II. Переполонці хусточку несе
Туй була, туй..

I.
II. Переполонці перстенец несе.
Ти моя, ти моя ясна зоронько!

36.

I. Ой чому-ж ти не гуляєш, Галю, Галю?
II. Бо не маю запашини, кавалеру.

III. А де-ж тая запашина,
Що я тобі дав?

IV. Повісилам на ворота,
Тай ми злодій вкрав

I.
II. Бо не маю хусточки, кавалеру.
III. А де-ж тая хусточка,
Що я тобі дав?
IV. Повісилам...

I.

I.
II. Бо не маю чобіток, кавалеру.
III. А де-ж тії чобітки,
Що я тобі дав?
IV. Повісилам на кілочок,
Тай ми злодій вкрав.

I.
II. Бо не маю перстенця, кавалеру.
III. А де-ж той перстенець
Що я тобі дав?

IV. Заложилам на палець?
Тай ми злодій вкрав.

V. А чого ж ти пильнувала, моя Галю?
Я не спала цілу нічку, кавалеру.

37.

За нашими воротами
пси щекать.
Вийди, вийди стара мати,
Щось там продають.

Ой продає Василиха
свою дочку.

Катерина вибігає,
Купіт си мою.

Ми вашої не хочемо,
бо ваша лінива.

Штири ночі горшки мочи,
А на пету мила.

38.

На дорозі вілха,
Там є дівок кілька,
Найфайніша, найкрасніша
Миханева дівка.
Цибулю копала,
Чисник полокала,
Вона свому Михасеву
Коника тримала.
Прийшов він до неї,
Зачив ся питати,

Який тобі, Парасуню,
Вінок втургуваги?
Вона єму кажи,
Купи зидиненький,
Бо я тебе вірно люблю,
Бо ти мій миленький.

39.

Веселая ягілочка,
Бо ще повна ваїночка.¹⁾

40.

I. Любив я дівчину, любив я дужи,
Казала дівчина: прийди небожи.

2. Прийди, щось дам, серденько мое.
II. Прийшов я до неї, був понеділок,
Не застав дівчини, поле барвінок.

2. Ага, нема дівчини в дома.

I.
II. Прийшов я до неї, був то вівторок,
Не застав дівчини, бо поли горох.

2. Ага...

I.
II. Прийшов я до неї, у середу,
Не застав дівчини, пасе череду.

2. Ага...

¹⁾ В деревляній ваїночці несуть все святити.

I.
 II. Прийшов я до неї, а був то четвер,
 Не застав дівчини, щось роби типер
 2. Ага...

I.
 II. Прийшов я до неї аж у п'ятницю,
 Не застав дівчини, поли пшеницю.
 2. Ага...

I.
 II. Прийшов я до неї, було в суботу,
 Не застав дівчини, роби роботу.
 2. Ага...

I.
 II. Прийшов я до неї, було в неділю,
 Вона міні дала сорочку білу.
 2. Ага ти є, серденько мов.

41.

I. Хто видав, хто слухав
 Мою жону на торзі?
 А ми єї видимо, видимо,
 Тобі єї не дамо.
 II. А я вам паски дам,
 Свою жону викуплю.
 А ми паску із'їмо, із'їмо,
 Тобі жони не дамо.

I.
 II. А я вам яйця дам,
 Свою жону викуплю;

А ми яйце із'їмо, із'їмо,
 Тобі жони не дамо.

I.
 II. А я вам хліба дам,
 Свою жону викуплю.
 А ми хліб із'їмо, із'їмо,
 Тобі жони не дамо.

I.
 II. А я вам мяса дам,
 Свою жону викуплю.
 А ми мясо із'їмо, із'їмо,
 Тобі жони не дамо.

(Подають і інші роди їдла і співають
 все від початку).

42.

2. Єдзі, єдзі Жельман,
 Єдзі, єдзі Жельманова,
 Впистка родзіна

2. Помага Бу Жельман,
 Помага-бу Жельманова,
 Впистка родзіна.

2. На добри-день Жельман,
 На добри-день Жельманова,
 Впистка родзіна.

43.

Будь здорова, Ксеню!
 Твоя цурка з нами.

Найясніши крулю наш,
 І ти підеш з нами.
 Будь здорова, Ксеню!
 Маєш цурок вель,
 Чи не можеш котру даць
 На наше веселе?
 Тото людям дивно,
 Що нас цурок вель,
 Ми не можем жадну даць
 На ваше веселе!

44.

- Ой нема то дівчиноньки,
 2. Як в нашого віта.
 Хорошая, прибраная,
 2. Тільки ниробітна.
 Купив він їй новий серпик,
 2. Кинула за себе.
 Не робилам в свого тата,
 3. Тай не буду в тебе.
 Купив він їй нові граблі,
 2. Кинула за себе.
 Не робилам в свого тата
 2. Тай не буду в тебе.

(Співають більше таких звороток, доби-
 раючи інші господарські знаряди).
 (На кінці).

- Купив він їй нову ложку,
 2. Приняла до себе.
 Ой як їлам в свого тата,
 2. Так і буду в тебе.

45.

В середині колеса дівчат став одна дів-
 чина і представляє рухами все, що в ягідці
 співається.

- Скажи, скажи ти дівце,
 Скажи, скажи красавице,
 2. Як панянки ходят?
 Ой чи так, чи не так,
 А декотрі і он-так,
 2. Так панянки ходят!
 Скажи, скажи ти дівце,
 Скажи, скажи красавице,
 2. Як на панщині бют?
 Ой чи так, чи не так,
 А декотрі і он-так,
 2. Так на панщині бют.

(Співають про всячину і як пани хо-
 дять, як на панщину женуть, як у покої ве-
 дуть і т. д.).

46.

Славноє місто Берісто,
 А ще славніші Ломazi,
 Костомолоти штири рази!

47.

Пустіт жи нас, пустіт жи нас
 2. В угорськую землю*).

*) (Записано в Добромилщині). Ягідка з часів
 князя Льва I, коли він заняв угорську Україну.

Не пустимо, не пустимо
 2. Мости поломати
 А ми мости направемо
 2. Таки поїдемо.

48.

I. Пустіти нас, пустіти нас
 До Гірлова, мати, до Гірлова, мати!
 II. Ни пустимо, ни пустимо,
 Мости поломати, мости поломати.
 I. А ми мости направемо,
 Щей дитятко приставемо,
 Таки поїдемо, таки поїдемо.

Всі:

Попід зелені лози
 Скачуть дівки як кози;
 Попід зелені гілці
 Скачуть дівки як вівці

(Співають при таких самих рухах як при ягільці „Воротаре-ворітнику“, лише на иншу арію)

49.

Від Качура до Качура.
 Дорожинька рімна, дорожинька рімна.
 А на тобі, Качурику
 Сорочка грибінна, сорочка грибінна.¹⁾

¹⁾ З тонкого полотна, виробленого з пряді з добре вичесаного прядіва на гребіні до чесання прядіва. (Гребінь цей—дошка округла, в яку набито довгих цвахів).

А хоч вона грибінная,
 Але вона гладка, але вона гладка.
 А хто-ж її вимаглював?
 Дівчина коханка, дівчина коханка.

50.

I. Ой як як по садочку ходити
 II. Ой так, так по садочку ходити.
 Ой так, так!
 I. Ой як як милого за ручку водити?
 II. Ой так, так милого за ручку водити.
 Ой так, так!
 I. Ой як як із нелюбом сісти?
 II. Ой так, так із нелюбом сісти.
 Ой так, так!
 I. Ой як як милого поцілувати?
 II. Ой так, так милого поцілувати
 Ой так, так!
 I. Ой як як нелюба поцілувати?
 II. Ой так, так нелюба поцілувати.
 Ой так, так!

(В колесі дівчат стає дві пари, які представляють двоє молодих подруж, одно заклочене по любові, друге з примусу, проти любови. „I.“ співають дівчата в колесі, „II.“ співають пари в середині із рухами, відповідаючими запитам. Цих запитів є багато більше, вони представляють контрасти в життю одної і другої пари, та представляють одно і друге життя у своїх властивих інтимних об'явах. Обі ролі, влучно відіграні, зацікавлять глядача часом більше, як добра театральна штука).

Варянт до

„Ой не куй зазуле в діброві“.

А на паніночки чобітки, чобітки,
А до тих чобіток підківки, підківки.

2. Там вода по камени,
Там вода по білому
Зтиха йде, зтиха йде.

Щоби ті чобітки скрипіли, скрипіли,
Щоби ті підківки бреніли, бреніли.

2. Там вода..

Тай попід ту гору (2) крутую,
Тай попід церковцю (2) сьвігую.

2. Там вода..

А на малі діти (2) каптурки,
Щоби виглідали (2) як турки.

2. Там вода...

28

V.N. Karazin Kharkiv National University

00682640

2